

חידת האבנים

תגלית?: האם נמצאה האבן עליה שכב יעקב בבית אל? כל הפרטים לפניכם ושיפוטכם

"באתר בית-אל העתיקה מצוי האבן שעליו שכב יעקב אבינו בדרכו לחרון". כך בטוח ד"ר חגי בן ארצי - מדריך באתר, בשיחה עם 'פרש' את השבוע' לרגל פרשת השבוע - פרשת ויצא.

ד"ר בן ארצי טוען, שלקביעה הזו שותפים ארכיאולוגים רבים שאכן נוקטים שמשטח הסלע העתיק המצוי בטבורו של האתר שגיאולוגים הסבירו כי נקרא קונגלמראט - שזו אבן שנוצרת מדחיסה של כמה אבנים יחד - הוא זה ששימש את אבינו יעקב. "יש עוד

האבן של יעקב אבינו? משטח הסלע בבית אל צילום: יעל בן-ישר, דוברות בית אל

כמה חפצים באתר המעידים על קדמותו", הוא מוסיף. "הנה למשל יש בסמוך עץ אלון בן למעלה מאלף שנה. גם העובדה שהמוסלמים, באורח מסורתי, רואים במקום מקום קדוש, מוסיפה לקביעה הנזכרת."

זהו בעצם אתר "חלום יעקב". סמוך לסלע עומד עץ אלון תולע ענק, העתיק מסוגו, בן כ-1,000 שנה. כ-30 מטר מזרחה, נמצאו ממצאים מתקופת בית ראשון ופרופסור זאב ווילנאי ז"ל מייחס שרידים אלו למזבח ירבעם בן נבט. במתחם האתר פזורות עשרות מערות קבורה יהודיות מתקופת החשמונאים, וכן מערה ייחודית ובה בתי בד עתיקים מימי בית שני. במקום גם "שביל הגתות", הכולל שתי גתות עתיקות מימי בית ראשון ושני. על פסגת ההר ישנו מצפור נוף מיוחד ומרתק, ממנו ניתן לראות את פני כל הארץ המובטחת.

ד"ר בן ארצי מתגורר בבית אל זה כ-40 שנה, אבל עבודתו מצליחה לרגש אותו כל פעם מחדש. "אין ספק שזה מרגש, ולא רק לפני פרשת ויצא. כל השנה כולה. הרי צריך לזכור שכאן עם ישראל נוסד. כאן הכול התחיל. זה בהחלט מעורר בי התרגשות מיוחדת ויוצאת דופן". האם מדובר בהוכחה מוצקה? שווה בדיקה.

הצדיק הנסתר מרחוב רבי מאיר

צילום: jdn

הוא בקושי ידע את שם הרחוב שבו התגורר, ותמיד, כל רגע, היו שרעפיו נתונים לקל עליון. הרב ישראל פרידמן, שכן לשעבר, נפרד מאיש הדממה, הצדיק רבי שמואל אהרון לידר זצ"ל. שביבים

"מגיל 15 פרש רבי שמואל אהרון מחפצי עלמא-הדין", פותח ומספר ל'פרש' את השבוע' תלמידו ר' דוד ב. "הוא הקדיש עצמו הקדש מוחלט לבוראו וטיפח סלידה לחפצי-חול. כל שעה היה פיו ממלל דברי תורה ותפילה. תמיד היה נראה מול הגמרא אותה ידע על בוריה. תמיד חלם בדברי-תורה ופעם שח לתומו כי ה'מנחת-אלעזר' התגלה אליו ליישב לו תמיהה".

ממשיך התלמיד ומספר: "כאברך צעיר עבר ר' שמואל אהרון מירושלים לבני-ברק, בשל הקפדתו הבלתי-מתפשרת על 'שמירת העיניים' כאשר חש שבירושלים מתקשה לעשות זאת. אולם גם כאשר עבר לבני-ברק גילה שקשה עליו הדבר. הוא התקבל לאברך מן המניין בכולל 'חזון-איש' המיתולוגי והדרך מביתו למקום ארוכה ורצופה מכשולים. מיני-אז החליט שאיווה למושב לו בביתו ויהי-מה. 'שמירת העיניים' שווה יותר מכסף. הצעד הזה הרים גבות בקרב כל מכריו. אברך צעיר ובלתי-מבוסס כלכלית שנוטש את מקור הכנסתו היחיד, אך ר' שמואל אהרון היה עקשן. לבסוף הנהלת הכולל נאותה להעביר לו את המלגה על לימודו בביתו...".

"בקושי", ממשיך התלמיד ומספר, "הכיר את רחובות בני-ברק - עיר מגוריו. את דרכו לביתו שברחוב רבי מאיר בעיר הכיר מן הרצפה - בה ראשו היה נעוץ. רחובות אחרים לא הכיר."

יוסף הכהן - צפת התחדשות

דמעה מהשמיים
שקופה, צלולה
טיפה של מים
לרגב צמא כלולה

לירע נרקב
טל של תחיה
מחלחלת שכבות של חומר
נענית לבכייה

בחלון העיתים
והרגל נעשה טבע
נתכסה מעשים
ורקבון נעשה קבע

ובחלחלותי, דמעה של אגל
יחדש לב בקרב.
תחת ערל, סוגד לעגל.
עוד יפרח. לעת ערב.

את הרב לידר הכרתי כבר מימי טל-ילדות. המראה שתמיד נראה מולי הוא של איש מורם-מעם. הספוג בקדושה עילאית. חזותו הכמעט-תמידית הייתה של מתבודד לבדו, אוזן חזק באבנטו ונתון בשרעפיו. מלבד פעם אחת שניגשתי לשמוע ממנו יישוב לתמיהה בסוגיית, שליחות' שבמסכת קידושין והשיב לי את שהשיב לי בקולו החלוש והסדוק - יראתי מלגשת אליו. מי שעמד לידו הוכרח להרצין-פנים מול איש קדוש זה. "והאומר והכבוד - מלפניך", היה שב ואומר במלוא החיוניות האופיינית, וניכר היה עליו כי הוא חש זאת. כל רמ"ח ושס"ה שלו דבקות בבורא כל-עולמים. נפשו סוערת והומייה לבוראה. ואיש שנראה פשוט היה. נטול גיגונים ורחוק מאור הזרקורים.

ומשנסתלק רבי שמואל אהרון - נסתלק איש מדור קדומים שכתר ברית-דמים עם בוראו וכל חייו היו מסכת של תשוקה לקל-חי. נפיק נא לקחים ממנו. ת.נ.צ. ב.ה.